

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nauka.com.ua | № 12, 2019 | 27.12.2019 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.12.153](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.153)

УДК 502.131.1:338.48(477)(045)

*Т. М. Федоренко,
аспірант кафедри підприємництва і торгівлі,
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
ORCID: 0000-0002-3612-2312*

ПРИНЦИПИ, ФАКТОРИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

*Tatiana Fedorenko
Postgraduate Department of entrepreneurship and trade,
Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky*

PRINCIPLES, FACTORS AND MECHANISMS OF PROVIDING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURIST SERVICES OF UKRAINE

В статті здійснено деталізований аналіз поняття «сталий розвиток» вченими та систематизовано отримані результати у підходи до визначення даного поняття. Висвітлено характерні особливості кожного з отриманих підходів, що дає можливість визначити ключові принципи, фактори та механізми забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України. Визначено основні принципи, що забезпечать розвиток суб'єктам ринку туристичних послуг в умовах сталості. При проведенні даного дослідження здійснено розподіл факторів, що впливають на сталий розвиток суб'єктів ринку туристичних послуг на якісні та кількісні. В роботі наведено основні механізми (правові, адміністративні, економічні, екологічні, організаційні) та здійснено опис кожного з них. Процес вивчення основних понять, що супроводжують та забезпечують сталий розвиток суб'єктів ринку туристичних послуг є невід'ємною частиною даного дослідження, що дозволяє більш широко розуміти сучасні тенденції розвитку даного питання через призму отриманих результатів.

The article provides a detailed analysis of the concept of "sustainable development" by scientists and systematized the results obtained in approaches to the definition of this concept. The characteristic features of each of the approaches are highlighted, which makes it possible to identify key principles, factors and mechanisms for ensuring the sustainable development of subjects of the tourist services market of Ukraine. The basic principles that will ensure the development of the tourism market actors in the conditions of sustainability are defined. In conducting this research, the factors that influence the sustainable development of the subjects of the tourist services market in terms of qualitative and quantitative are made. The basic mechanisms are described and each of them is described. The process of exploring the basic concepts that accompany and sustain the development

of tourism market actors is an integral part of this research, allowing us to understand more broadly the current trends in the development of this issue through the lens of the results obtained.

Today, the Ukrainian tourist ambassador market is an indicator of the socio-economic development of the country, as it is the tourism industry that is able to respond quickly, given the current level of demand for tourism services (goods) and the feasibility of existing offers.

Despite its resource availability and endless potential tourism opportunities, Ukraine is currently unable to compete with developed tourism nations. For the rational and effective use of tourism, natural, therapeutic and recreational resources of Ukraine it is necessary to create a tourist and recreational space by creating and ensuring the functioning of zones of development of tourism and resorts and to develop, introduce and offer the consumer a competitive national tourist product.

In the conditions of destabilization of the national economy and influence of the political situation of the country on the main economic indicators, it is a key problem of today, which, as a consequence, negatively influences the market of tourist services of Ukraine and its main subjects. Today, the Ukrainian tourist ambassador market is an indicator of the socio-economic development of the country, as it is the tourism industry that is able to respond quickly, given the current level of demand for tourism services (goods) and the feasibility of existing offers.

A key determinant of ensuring the sustainable development of Ukrainian tourism services market actors is the study of basic principles, factors and mechanisms.

Ключові слова: *ринок туристичних послуг; сталий розвиток; суб'єкти ринку туристичних послуг; забезпечення сталого розвитку; туризм; туристична послуга.*

Key words: *tourist services market; sustainable development; actors of the tourist services market; sustainable development; tourism; tourist service.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах дестабілізації національної економіки та впливу політичної ситуації країни на основні економічні показники є ключовою проблемою сьогодення, що, як наслідок, негативно впливає на ринок туристичних послуг України та його основних суб'єктів. На сьогодні, суб'єкти ринку туристичних послуг України є індикаторами соціально-економічного розвитку країни, адже саме туристична галузь має можливість швидко реагувати, враховуючи поточний рівень попиту на туристичні послуги (товари) та доцільність існуючих пропозицій на ринку відповідних товарів/послуг.

Ключовою детермінантою забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України є дослідження основних принципів, факторів та механізмів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженням основних питань сталого розвитку та його принципів, факторів і механізмів займалися низка вітчизняних науковців, в роботах яких викладено актуальні проблеми та запропоновані шляхи їх вирішення. Питанням концептуальних основ сталого розвитку в економічних та облікових теоріях присвячено роботи Бабарицької В. К. [1], Сокіл О. Г. [2]. Розвитком в'їзного туризму як напрямком сталого економічного розвитку України займались Пристайко О. П. Панасюк І. П. [3]. Заячківська Г. А. розкриває актуальні питання міжнародного туризму в Україні, його проблеми розвитку та шляхи їх вирішення [4]; економічний механізм сталого розвитку описує Морозова Г. С. [5], проблематику сталого розвитку в системі природно-ресурсних обмежень опрацьовує Данилишин Б.М. [6]. Трегобчук В. М. розкриває актуальні питання регіональних аспектів екологічної політики та переходу на модель сталого й екологічнобезпечного розвитку [7]. Питання сутності та чинників сталого розвитку туризму в регіоні розкрито в роботах Миронова Ю. Б. [8]. Теорію, методологію та реалії бізнесу сталого розвитку туризму описує в своїх працях Ткаченко Т.І. [9]. Стратегію сталого розвитку туристичної галузі опрацьовано в роботах наступних вчених: Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О., Білявський Г.О., Смирнов І.Г. [10]. Аналіз факторів впливу на розвиток туристичної галузі в Україні викладено в роботах Сірик А. Є. [11]. Досліджено стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [12]. Разом з тим, актуальними залишаються питання дослідження поняття «сталий розвиток», адже видозміна його основних прилеглих понять напряму пов'язана з ринковими тенденціями; вивчення принципів, факторів та механізмів забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є здійснення аналізу поняття «сталий розвиток», його систематизація за підходами та обґрунтування основних принципів, факторів та механізмів забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

З метою створення необхідних умов для забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України є нагальна потреба до деталізованого вивчення основних принципів, факторів та механізмів.

Перед тим, як досліджувати основні принципи, фактори та механізми забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України, варто акцентувати увагу на вивченні самого поняття «сталий розвиток» вченими-попередниками.

Отже, Бабарицька В. К. вважає, що сталий розвиток туризму - це «...здатність туризму упродовж тривалого періоду зберігати свої кількісні і якісні показники, тобто виправдовувати очікування резидентів і туристів як у короткий, так і більш тривалий період, без шкоди докільню тієї території, яка зацікавлена у його розвитку. Крім того, акцентовано увагу, що сталість у туризмі передбачає позитивний загальний баланс екологічних, соціокультурних та економічних впливів туризму» [1, с. 105].

Сокіл О. Г. трактує поняття «сталий розвиток» як зміни, що зберігають баланс-гармонію між, частинами системи, що змінюються, і відтворюючі їх певну ієрархію [2].

Пристайко О. П., Панасюк І. П. позиціонують сталий розвиток як «... розвиток, який задовольняє потреби теперішнього покоління не наражаючи на ризик здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Загальноприйнятий підхід щодо сутності сталого розвитку —це збалансований розвиток економічної, екологічної і соціальної складових» [3].

Заячківська Г. А. трактує сталий розвиток туризму як свідомо підтримуваний розвиток, в силу чого зростає роль держави, оскільки лише вона здатна розробити стратегічну основу планування розвитку індустрії туризму [4].

Морозова Г. С. висвітлює поняття сталого розвитку як класичний приклад триєдиної системи: «... сталий розвиток означає збалансоване, зрівноважене (що не передає рівності показників) зростання як економічних, так і соціальних і екологічних параметрів постійними пропорційними темпами, забезпечуючи загальний прогрес суспільства в усіх його сферах» [5].

Данилишин Б.М. позиціонує сталий розвиток як систему відносин суспільного виробництва, при якій досягається оптимальне співвідношення між економічним зростанням, нормалізацією якісного стану природного середовища, зростанням матеріальних і духовних потреб населення [6, с. 10].

Трегобчук В.М. описує сталий розвиток як «...розвиток продуктивних сил країни, спрямований на задоволення найважливіших життєвих потреб не лише нинішнього, а й майбутніх поколінь з одночасним збереженням навколишнього природного середовища у сприятливому, з точки зору інтересів здоров'я людини, стані і постійним підтриманням у ньому динамічної екологічної рівноваги» [7, с. 60].

Мионов Ю.Б. позиціонує сталий розвиток як «...процес, який гармонізує розвиток продуктивних сил та забезпечує задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження та поетапного відновлення цілісності навколишнього середовища» [8].

Ткаченко Т.І. вважає, що сталий (гармонійний, збалансований) розвиток – це розвиток, який забезпечує визначений тип рівноваги, тобто баланс між його соціально-економічними та природними складовими [9, с. 55].

Отже, отримані результати від проведеного дослідження спонукають до їх систематизації, а саме групування отриманих результатів з метою створення підходів. Данилишин Б.М. [6, с. 10], Морозова Г.С. [5], Ткаченко Т.І. [9, с. 55] розглядають поняття «сталий розвиток» як інструмент економічного зростання; Трегобчук В. М. [7, с. 60], Мионов Ю.Б. [8] як інструмент екологізації; Бабарицька В. К. [1,с. 105], Пристайко О. П., Панасюк І. П. [3] як стратегію реагування на потреби суспільства; Заячківська Г.А. [4] як стратегію державного управління.

Таблиця 1.

Підходи до визначення поняття «сталий розвиток»

Автори	Назва підходу	Сутність	Джерело
Данилишин Б.М.		Система відносин суспільного виробництва, при якій досягається оптимальне співвідношення між економічним зростанням, нормалізацією якісного стану природного середовища, зростанням матеріальних і духовних потреб населення.	[6, с. 10]
Морозова Г.С.	Як інструмент економічного зростання	Збалансоване, зрівноважене (що не передає рівності показників) зростання як економічних, так і соціальних і екологічних параметрів постійними пропорційними темпами, забезпечуючи загальний прогрес суспільства в усіх його сферах.	[5]
Ткаченко Т.І.		Розвиток, який забезпечує визначений тип рівноваги, тобто баланс між його соціально-економічними та природними складовими.	[9, с. 55]
Трегобчук В. М.		Розвиток продуктивних сил країни, спрямований на задоволення найважливіших життєвих потреб не лише нинішнього, а й майбутніх поколінь з одночасним збереженням навколишнього природного середовища у сприятливому, з точки зору інтересів здоров'я людини, стані і постійним підтриманням у ньому динамічної екологічної рівноваги.	[7, с. 60]
Мионов Ю.Б.	Як інструмент екологізації	Процес, який гармонізує розвиток продуктивних сил та забезпечує задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження та поетапного відновлення цілісності навколишнього середовища.	[8]
Бабарицька В. К.		Здатність туризму упродовж тривалого періоду зберігати свої кількісні і якісні показники, тобто виправдовувати очікування резидентів і туристів як у короткий, так і більш тривалий період, без шкоди довкіллю тієї території, яка зацікавлена у його розвитку.	[1, с. 105]
Пристайко О. П., Панасюк І. П.	Як стратегія реагування на потреби суспільства	Розвиток, який задовольняє потреби теперішнього покоління не наражаючи на ризик здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.	[3]
Заячківська Г.А.	Як стратегія державного управління	Свідомо підтримуваний розвиток, в силу чого зростає роль держави, оскільки лише вона здатна розробити стратегічну основу планування розвитку індустрії туризму.	[4]

Джерело: сформовано на основі [1-9]

Дослідження поняття «сталий розвиток» дає загальне розуміння про трактування вченими та бачення його через призму різних наукових підходів, які наведені в Таблиці 1.

Посилаючись на вищенаведений поділ підходів до визначення поняття «сталий розвиток» наведено основні принципи забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України, а саме до них можна віднести [10, с.18]:

- 1) еколого-збалансоване використання природних ресурсів;
- 2) збереження та відновлення біорізноманіття;

- 3) залучення інвестицій з метою ліквідації заданої шкоди довкіллю;
- 4) підтримка економіки регіону без незворотного впливу на екосистеми;
- 5) залучення місцевого населення у процес екологічної орієнтації населення;
- 6) застосування концепції екологічного менеджменту та маркетингу.

Суб'єкти ринку туристичних послуг є складовою економічної системи, зокрема туристичної галузі, діяльність та розвиток яких залежить від комплексу факторів та умов. Узагальнюючи результати проведеного аналізу інформаційних джерел, згруповано фактори наступним чином: економічні, соціальні, політичні, демографічні, природно-географічні та матеріально-технічні чинники (Рис. 1).

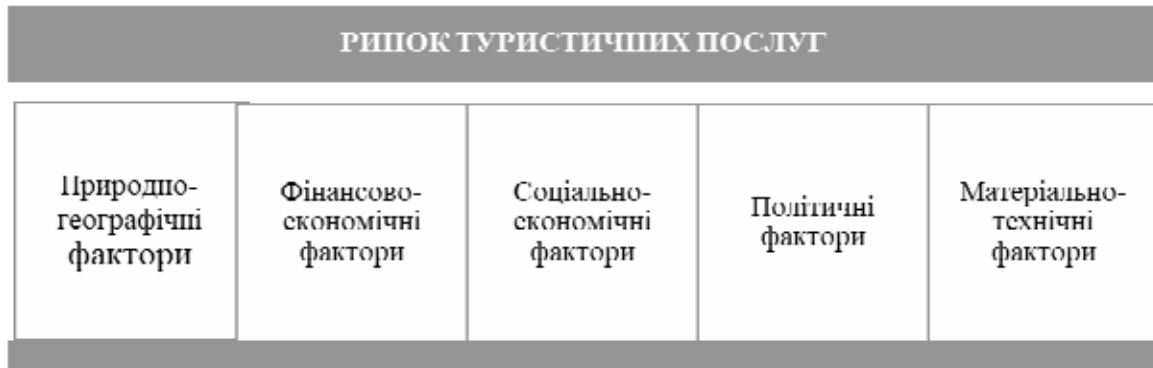

Рис. 1. Фактори, що впливають на сталий розвиток суб'єктів ринку туристичних послуг України
Джерело: розроблено автором

- 1) Природно-географічні фактори характеризуються якістю екологічного стану у державі, наявністю природно-географічних ресурсів, кількістю культурно-історичних об'єктів, наявною кількістю заповідників та природних парків.
- 2) Фінансово-економічні фактори показують наявність капітальних інвестицій, що виділені на охорону навколишнього середовища, внутрішній валовий продукт на душу населення, спроможність фінансування прикладних розробок на ринку туристичних послуг.
- 3) Соціально-економічні фактори пов'язані з умовами проживання людини та характером її діяльності, до яких можна віднести: збільшення рівня показника вільного часу, зменшення рівня безробіття, зростання кількості працюючих громадян, збільшення коефіцієнта дохідності населення.
- 4) Політичні фактори можна охарактеризувати процесом захисту законних прав, свободи та безпеки громадян держави. Першочерговою умовою забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України є політична стабільність, що напряму впливає на розвиток туристичного потенціалу країни.
- 5) Матеріально-технічні фактори – це фактори, що описують наявну кількість суб'єктів ринку туристичних послуг, а саме: кількість рекреаційних та оздоровчих комплексів країни, підприємств готельно-ресторанного типу, культурно-розважальних комплексів.

Запропоновано здійснити поділ вищенаведених факторів на кількісні і якісні.

Узагальнено кількісні фактори розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг та представлено в Таблиці

2.

Таблиця 2.

Кількісні фактори забезпечення розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України

Фінансово-економічні	Соціально-демографічні	Матеріально-технічні	Природно-географічні
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ВВП на душу населення; ✓ капітальні інвестиції на охорону навколишнього середовища; ✓ фінансування ринку туристичних послуг за рахунок державного бюджету; ✓ фінансування прикладних розробок на ринку туристичних послуг з державного бюджету. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ кількість зайнятих на туристичних підприємствах; ✓ середня заробітна плата населення; ✓ рівень зареєстрованого безробіття; ✓ рівень міграції; ✓ рівень народжуваності; ✓ рівень смертності. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ кількість суб'єктів ринку туристичних послуг; ✓ кількість санітарно-курортних та оздоровчих закладів; ✓ кількість культурно-розважальних закладів; ✓ кількість підприємств готельного типу. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ кількість заповідників і природних парків; ✓ кількість культурно-історичних об'єктів; ✓ природно-географічні ресурси; ✓ екологічний стан у державі (регіоні).

Джерело: розроблено та систематизовано автором на основі [11]

Основні механізми, що забезпечать сталий розвиток суб'єктам ринку туристичних послуг України представлено в Таблиці 3, серед яких до переліку увійшли: правові, адміністративні, економічні, екологічні та організаційні.

Таблиця 3.

Ключові механізми забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України

Механізми	Характеристика механізмів
Правові	розробка та реалізація стратегії сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг.
Адміністративні	одержання необхідних дозволів на здійснення туристичної діяльності; аналіз та контроль за реалізацією стратегії сталого розвитку суб'єкта туристичної діяльності з боку керівництва; сертифікація та стандартизація діяльності.
Економічні	фінансове та інше ресурсне забезпечення реалізації стратегії сталого розвитку; стимулювання діяльності персоналу організації; розробка нових туристичних пакетів.
Екологічні	✓ додержання суб'єктами ринку туристичних послуг вимог законодавства про захист навколишнього природного середовища; розробка туристичних маршрутів з врахуванням гранично допустимих норм навантаження на туристичні ресурси.
Організаційні	✓ розробка організаційної структури, адекватної цілям стратегії сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг; ✓ участь підприємства у виставках, конференціях, семінарах з проблем розвитку туризму; ✓ формування організаційної культури підприємства відповідно до основних концептуальних засад сталого розвитку; організація рекламної діяльності підприємства відповідно до цілей сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг тощо.

Джерело: сформовано автором на основі [12]

Висновки даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Загострення кризових явищ у сфері туризму та курортів свідчить про необхідність удосконалення державної політики у зазначеній сфері, пріоритетів, принципів її реалізації, факторів та механізмів, повноважень і компетенцій суб'єктів туристичної діяльності, впровадження ефективних організаційно-правових, економічних, інформаційних механізмів розвитку сфери туризму та курортів як високорентабельної галузі національної економіки [12].

Незважаючи на ресурсну забезпеченість та безмежні потенційні туристичні можливості, Україна на даний час не має можливості конкурувати з розвинутими туристичними державами. Для раціонального і ефективного використання туристичних, природних, лікувальних та рекреаційних ресурсів України необхідно сформувати туристично-рекреаційний простір шляхом створення та забезпечення функціонування зон розвитку туризму та курортів і розробити, впровадити та запропонувати споживачеві конкурентоспроможний національний туристичний продукт [12].

Враховуючи нестабільну ситуацію в країні, ключовими умовами для забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України можна запропонувати [12]:

- ✓ концентрацію ресурсів держави на пріоритетних завданнях розвитку ринку туристичних послуг України;
- ✓ забезпечення координуючої ролі держави в реалізації національної туристичної політики із застосуванням принципів державно-приватного партнерства, організації наукових досліджень, розвитку людського потенціалу;
- ✓ удосконалення законодавства з питань регулювання суспільних відносин на ринку туристичних послуг України;
- ✓ сприяння розвитку міжрегіонального та міжнародного співробітництва у сфері туризму та курортів;

- ✓ удосконалення на постійній основі бізнес-клімату та розвиток добросовісної конкуренції;
- ✓ запровадження інституту саморегулюючих організацій на ринку туристичних послуг України (створення національної туристичної організації);
- ✓ розроблення національних стандартів відповідно до міжнародних стандартів;
- ✓ популяризація нашої держави у світі та просування якісних національних туристичних продуктів у світовому інформаційному просторі;
- ✓ розвиток туристичних територій.

Подолання негативних тенденцій, створення сприятливих умов для сталого розвитку ринку туристичних послуг України повинні стати пріоритетними напрямками прискорення економічного та соціального зростання країни.

В роботі здійснено аналіз основних визначень вченими поняття «сталий розвиток» та проведена їх систематизація. Запропоновано підходи до визначення поняття «сталий розвиток», а саме: як інструмент економічного зростання, як інструмент екологізації, як стратегія реагування на потреби суспільства, як стратегія державного управління. Поділ на запропоновані підходи став фундаментальною основою для подальшого дослідження та визначення ключових принципів, факторів та механізмів забезпечення сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України.

Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку методичного інструментарію оцінювання сталого розвитку суб'єктів ринку туристичних послуг України. Окремо треба відзначити й необхідність поглибленого дослідження та здійснення аналізу діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, визначення основних показників для проведення запропонованого дослідження та застосування одного з методів стратегічного планування - SWOT-аналізу.

Список літератури.

1. Бабарицька В. К. Туристична діяльність кінця XX – початку XXI ст. і концепція сталого розвитку // Україна: географічні проблеми сталого розвитку: Зб. наук. праць. – К.: Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 103-104.
2. Сокіл О. Г. Концептуальні основи сталого розвитку в економічних та облікових теоріях / О. Г. Сокіл. // Ефективна економіка. – 2016.
3. Пристайко О. П. Розвиток в'їзного туризму як напрямок сталого економічного розвитку України / О. П. Пристайко, І. П. Панасюк. // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». – 2017. – С. 116–119.
4. Заячківська Г. А. Міжнародний туризм в Україні: проблеми розвитку та шляхи вирішення [Текст] / Г. Заячківська // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2010. – №4. – С. 129-133.
5. Морозова Г. С. Економічний механізм сталого розвитку сільськогосподарських підприємств. автореф. дис. . к-та екон. наук: 08.00.04 / Морозова Г. С. ; Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва. - Х., 2010. - 23 с.
6. Данилишин Б.М. Сталый розвиток в системі природно-ресурсних обмежень/ Б.М.Данилишин, Л.Б. Шостак. - К.: СОПС України НАНУ, 1999.- 367 с.
7. Трегобчук В. М. Регіональні аспекти екологічної політики та переходу на модель сталого й екологічнобезпечного розвитку/ В. М. Трегобчук // Національні і регіональні особливості реформування соціально-економічних відносин і регулювання екологічних процесів в Україні та Польщі. - К.: Ін -т економіки НААН України, 1997. - С. 34-68.
8. Миронов Ю. Б. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні / Ю. Б. Миронов. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – №23. – С. 117–122.
9. Ткаченко Т.І. Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / Т.І. Ткаченко. – К. : Вид-во КНТЕУ, 2009. – 463 с.
10. Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О., Білявський Г.О., Смирнов І.Г. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) / В. М. Ісаєнко, К. Д. Ніколаєв, К. О. Бабікова та ін. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – 295 с.
11. Сірик А. Є. Аналіз факторів впливу на розвиток туристичної галузі в Україні / А. Є. Сірик. // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2016. – С. 156–163.
12. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [Електронний ресурс] // КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>.

References.

1. Babaryts'ka V. K.(2004), *Turystychna diial'nist' kintsia KhKh – pochatku KhKhI st. i kontseptsiiia staloho rozvytku* [Tourist activity of the late XX - early XXI centuries. and the concept of sustainable development], T.3, Obrii, Kyiv, Ukraine.
2. Sokil O. H. (2016), “ Conceptual foundations of sustainable development in economic and accounting theories”, *Efektivna ekonomika*.
3. Prystajko O. P., Panasiuk I. P. (2017), “ The development of inbound tourism as a direction of sustainable economic development of Ukraine ”, *Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal “Internauka”*, pp. 116-119.

4. Zaiachkovs'ka H. A. (2010), "International tourism in Ukraine: development problems and solutions", *Visnyk Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*, vol.4, pp.129-133.
5. Morozova H. S. (2010), "Economic mechanism of sustainable development of agricultural enterprises" Ph.D. Thesis, Business Economics and Management, Kharkivs'kyj natsional'nyj ahrarnyj universytet im. V. V. Dokuchaieva, Kharkiv, Ukraine.
6. Danylyshyn B.M. (1999), *Stalyj rozvytok v systemi pryrodno-resursnykh obmezhen'* [Sustainable development in the system of natural resource constraints], SOPS Ukrainy NANU, Kyiv, Ukraine.
7. Trehobchuk V. M. (1997), *Rehional'ni aspekty ekolohichnoi polityky ta perekhodu na model' staloho j ekolohobezpechnoho rozvytku* [Regional aspects of environmental policy and the transition to a sustainable and environmentally friendly development model], In -t ekonomiky NAAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
8. Myronov Yu. B. (2013), "The essence and factors of sustainable tourism development in the region", *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy*, no. 23, pp. 117-122.
9. Tkachenko T.I.(2009), *Stalyj rozvytok turyzmu: teoriia, metodolohiia, realii biznesu* [Sustainable tourism development: theory, methodology, business realities], Vyd-vo KNTEU, Kyiv, Ukraine.
10. Isaienko V.M., Nikolaiev K.D., Babikova K.O., Biliavs'kyj H.O., Smyrnov I.H.(2014), *Stratehiia staloho rozvytku (turystychna haluz')*[Sustainable development strategy (tourism)], Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, Kyiv, Ukraine.
11. Siryk A. Ye.(2016), "Analysis of factors influencing the development of the tourism industry in Ukraine", *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektual'noi vlasnosti*, pp.156-163.
12. KABINET MINISTRIV UKRAYNY (2017), Order " On approval of the Tourism and Resort Development Strategy for the period up to 2026 ", available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501> (Accessed 16 March 2017).

Стаття надійшла до редакції 18.12.2019 р.